

Rinze Ijbema - Haggai 1, 12-14.

[1] Stel dat je op Sint Maarten woonde en je hele huis en je hele bestaan waren weggevaagd door een F5 orkaan die alles met de grond gelijk had gemaakt. Stel dat je het had overleefd en dat je van de eerste schrik was bekomen. Wat zou je dan gaan doen? Stel dat je vandaag kon kiezen: of je eigen huis weer wat bewoonbaar maken, of zorgen dat het kerkgebouw weer open kon... Wat zou jouw eerste keuze zijn?

[2] Het lijkt op het eerste gezicht het dilemma waar Haggai je voor zet. Zeventig jaar eerder was er dan geen orkaan langsgekomen, maar het resultaat was hetzelfde geweest: de stad Jeruzalem was een puinhoop geworden en het land aan de wilde dieren overgelaten. Maar nu, na zeventig jaar, kwamen ze mondjesmaat terug uit Babel, uit de ballingschap. Mondjesmaat, Haggai heeft het steeds over 'wie er van het volk nog over waren.' Dat klinkt als het kleine groepje overlevenden na een vernietigende veldslag. Maar zij waren weer naar hun stad gegaan en hadden hun huizen herbouwd en probeerden weer een bestaan op te bouwen in het beloofde land. En nu?

[3] Nu komt Haggai hun vertellen dat ze eerst de tempel van God hadden moeten herstellen, voordat ze aan hun eigen huizen waren begonnen. En Haggai komt ze vertellen dat de hongersnood die er heerst zijn straf is omdat ze dat niet hebben gedaan. En nu lezen wij vandaag Haggais woorden en wat moet je ermee?

Eerst even in het kort iets meer over toen. Er zijn in hoofdstuk 1, naast de groep die ik al noemde, van wie er van het volk nog over waren, drie hoofdrolspelers. Het gaat om Zerubbabel, de gouverneur, om Jozua, de priester, en om Haggai, de profeet. Eerst Zerubbabel, de gouverneur.

[4] Zerubbabel heeft een veelzeggende naam en een veelzeggende functie. In zijn naam springt het woord 'Babel' eruit. Dat is de stad waar hij geboren is. Het was de koning van Babel die 70 jaar geleden hele volksstammen had gedeporteerd naar de hoofdstad van zijn rijk. Die koning was er niet meer. Zijn nakomelingen waren verslagen door de Perzen. Sinds kort zat Darius daar op de troon en die had er nog heel wat mee te stellen om het rijk in zijn greep te krijgen. Het is niet altijd helemaal duidelijk wat een naam betekent en je moet er ook niet te veel aan ophangen. Maar dat de eerste

Jood die we in Haggais boek tegenkomen zoiets heet als ‘zoon van Babel,’ dat is op z’n minst een blijvende herinnering aan waar ze vandaan komen.

[5] En hij heet de gouverneur. Een gouverneur is een commissaris van de koning, een onderkoning, een stadhouder. Nu is daar bij Zerubbabel wat onduidelijkheid over. Het lijkt er een beetje op dat hij wel de titel had, maar niet de functie. Voor de mensen om hem heen was hij de leider en een leider noemde je nu eenmaal met de titels van die tijd een gouverneur. Maar hoeveel hij werkelijk in de melk had te brokkelen bij de grote koningen in het Oosten was wel de vraag. En het laat allemaal zien hoe kwetsbaar dit is. De gouden eeuw van koning David en van koning Salomo is voorgoed verleden tijd. Als God nog wat wil met zijn Koninkrijk, dan moet Hij het met de restjes doen.

[6] De tweede hoofdpersoon is Jozua, de priester. Om met zijn naam te beginnen: die ken je. Jozua, Jezus, dat betekent: de Heer redt. Jahwe redt. Onthoud die naam. En deze Jozua is dus een priester, de priester, de hogepriester. **[7]** Maar ook hier rammelt er een en ander. Kijk, als ik God goed begrijp, was zijn hele plan met de tempel en met de offers en met de priesters en met alles eromheen, dat zijn, Gods, heiligheid vanuit het centrum zou doordringen in alle uithoeken van het leven. Maar onder Jozua, en hij wil het niet maar het gebeurt hem wel, is het omgekeerde aan de hand. De onheiligheid dringt door achter alle muren, tot in het heiligste der heiligen. Want er zijn geen muren meer. Geen plek voor God.

In hun tijd treedt Haggai op als profeet. **[8]** Haggai, zijn naam betekent ‘feesteling’, fuifnummer zo je wilt: iemand geboren op een feestdag, een zondagskind. Maar van zijn boodschap word je niet echt vrolijk.... Zijn boodschap, laten we eens luisteren.

[9] ‘Ik heb het land en de bergen, het koren, de wijn en de olie, al wat de aarde opbrengt, ieder mens en elk dier, en alles wat jullie moeizaam tot stand hebben gebracht, met droogte getroffen.’

[10] ‘En waarom? – spreekt de Heer van de hemelse machten. Omdat mijn huis nog altijd een ruïne is, terwijl ieder van jullie zich uitslooft voor zijn eigen huis.’ Nou moe. Ze hebben het al moeilijk en met de nodige moeite hebben ze voor hun gezinnen woningen gebouwd en voor hun levensonderhoud wat akkers ingericht. De toestand van de wereld is op z’n zachts gezegd onduidelijk en eerlijk gezegd aardig bedreigend. Ze kunnen wel een beetje steun gebruiken, als inwoners van Gods koninkrijk. En wat geeft God? Droogte... Is dit God wel, die hier spreekt?

Nou, als er één profeet is, van wie het profeet zijn niet te ontkennen valt, dan Haggai. 'De Heer richt zich bij monde van de profeet Haggai tot Zerubbabel.' 'Dit zegt de Heer.' 'Zo spreekt de Heer bij monde van de profeet Haggai.' 'Dit zegt de Heer.' 'Dit zegt de Heer.' 'Zegt de Heer.' 'Spreekt de Heer.' 'De oproep van de Heer, hun God, de woorden van de profeet Haggai, die door de Heer, hun God, gezonden was.' 'De bode van de Heer, in opdracht van de Heer, spreekt de Heer.' Da's on één hoofdstuk! Ik ben het met je eens, niet iedereen die de naam van de Heer gebruikt om z'n eigen woorden te onderstrepen is automatisch een profeet. Maar zelfs een engel kan hier niet veel aan veranderen. Haggai is een profeet.

Maar wat is dan zijn boodschap en wat zit er in voor mij? Is het echt één op één zo, dat hoe meer ik geef aan God, hoe rijker ik word? En omgekeerd: hoe minder ik aan Hem en aan de kerk en aan goede doelen besteed, hoe minder ik onderhoud? Is dit het recept voor 'hoe word ik een miljonair?' Maar zo werkt het toch niet? Zo werkt het toch niet in de wereld? Zo werkt het toch niet bij God?

Maar laten we met de boodschap van toen bij de situatie van toen beginnen. Gewoon beginnen bij wat er is gebeurd. En er was dus een tegenvallende oogst. En er was dus een droogte. Dat was het plaatje. En er was dus een profeet van God die een toelichting gaf bij dat plaatje. Deze toelichting: hierdoor wil God jullie wakker schudden. Want het lijkt er erg op dat jullie Hem zijn vergeten, alsof Hij er niet toe doet. En weet je wat? Hij doet er wel toe, onze God, de Heer van de hemelse machten.

En nu jij. Wat is de boodschap voor jou vandaag? Zal ik de profeet spelen die uitlegt hoe wat er mis is in jouw leven te maken heeft met jouw vergeten dat de Heer ertoe doet? Nee. Die kant gaan we niet op. Dat indrukwekkende lijstje van Haggai, van hoe zijn woorden samenvielen met die van de Heer, ik zou het niet durven, en ik ben de mens of de engel nog niet tegengekomen die dat wel zou durven. Maar ik heb wel eens van de Heilige Geest gehoord en ik heb begrepen dat Hij aan jou en mij gegeven is. Dus is dit vandaag de boodschap: God kan als Hij wil alles wat er in jouw leven gebeurt gebruiken om je wakker te schudden en je er aan te herinneren dat Hij er wel toe doet.

Hoe dan? Dan wil ik toch het geven van de tienden noemen, in geld of in tijd. Nee, dat is geen wet die je wordt opgelegd, niet door God en niet door de kerk. En het is ook geen wet, dat alleen wie geeft zal ontvangen... Hoewel, volgens mij is dat wel degelijk een regel die God *kan* toepassen. Het weggeven van tien procent van je inkomsten en/of je tijd is een symbolische daad waarmee je twee dingen laat zien. Één: de aarde is van God met alles wat erin is, en door eerst een deel weg te geven

erken ik dat ik het allemaal alleen maar cadeau krijg. Twee: er is ten diepste maar één plek voor een god in mijn leven en ik doe er goed aan te zorgen dat daar niet mijn inkomen of mijn bezit of mijn wat dan ook komt te zitten. Hoe word ik een miljonair? Joh, dat moet je helemaal niet willen, het is zo'n onzin. Maar als je je wilt oefenen in gelukkig zijn met de zorg van God voor jou persoonlijk, begin dan eens met de goede prioriteiten. Dat was toen de concrete boodschap van Haggai. Aan jou, profeet vandaag, de taak om te kijken wat de boodschap van God voor jou is.

En dan wil ik meteen de overstap maken naar hoe God reageert. Als Haggai zijn kritische boodschap heeft doorgegeven, reageren Zerubbabel en Jozua en wat er nog over is van het volk, met diep respect. **[11]** 'En het volk werd vervuld van vrees voor de Heer.' En direct daarop reageert de Heer. 'Maar Haggai, de bode van de Heer, zei in opdracht van de Heer tot het volk: 'Ik ben bij jullie – spreekt de Heer.'" **[12]** De bode van de Heer – zo was een profeet nog niet eerder genoemd. Bij alle woorden van Haggai was nog niet op zo'n manier benadrukt dat God door hem sprak. Hier wel. Want deze boodschap moet gevierd worden, dit is puur evangelie, of zijn naam is geen Haggai meer. 'Ik ben bij jullie.' God is met ons.

Onze God is geen God die ons laat bungelen. Die achteloos en doelloos rampen laat gebeuren, een wervelstorm hier, een aardbeving daar, werkloosheid, ziekte, en dan eens kijkt wat er gebeurt. Hij is de God die aan onze kant staat. Die niet wegloupt als wij weglopen en niet wegstijgt bij ons verdriet. Hier heb ik haast het gevoel dat God zelf schrikt van wat de woorden van zijn profeet te weeg brengen. Hij haast zich te bevestigen dat Hij is wie Hij is en wie Hij wil zijn: Jahwe, de God die erbij is, de trouwe God. Hij kan een negatieve situatie gebruiken om mensen wakker te maken. Als ze lijken te vergeten dat Hij er ook nog is. Maar God is geen terrorist. God is onze bevrijder. De Heer redt.

Volgens mij is een groot risico dat wij lopen vandaag, dat God eerst wordt losgeweekt van ons dagelijks leven en dat Hij daarna helemaal uit beeld verdwijnt. Voor hoeveel mensen vandaag doet God er nog toe, mensen om je heen, misschien voor je zelf? Dat wil God voorkomen. Want Hij doet er wel toe. En dat is ook wat wij en ik in de kerk zullen blijven zeggen: Hij doet er wel toe. Hij is de Heer van de hemelse machten, die zich aan jou wil verbinden. Dat is het evangelie, de feestboodschap van Haggai: 'De Heer is bij jullie.'

Maar om te voorkomen dat God helemaal uit beeld verdwijnt, moet je beginnen met scherp zijn op dat risico van een kloof tussen God en je dagelijks leven. Ik denk dat waar Jozua als priester

last van had, dat jij daar ook last van kunt hebben als priester. Het is de bedoeling dat vanuit God en geloof en gemeente de wereld van God en God zelf zich verspreiden in je hele leven: zijn heiligheid moet jou besmetten. Maar zomaar gebeurt het omgekeerde. Besmet de onheiligheid om je heen en in je hart zelfs het heilige, de wereld van God en geloof en gemeente.

Ik wil de boodschap van Haggai dan zo vertalen: omdat God bij ons wil zijn, vraagt Hij ons steeds concreet te blijven maken dat Hij er voor ons toe doet. Dat kon toen door de herbouw van de tempel. Dat kan vandaag zijn dat je die tienden geeft, dat je bidt en bijbelleest. Maar dan niet als apart onderdeel van je bestaan, waardoor je God toch nog buitensluit, maar als de weg waarlangs God in jouw bestaan kan doordringen. Laat dat even tot je doordringen. God wil je iets geven wat meer waard is dan miljonair zijn. Hij wil je zichzelf geven en jou zo een plek in zijn wereld. Hij wil je bestaan zin geven. Met Hem erbij ben je op je plek, voor Hem, voor jezelf, voor de mensen om je heen, hallo, voor de wereld om je heen, de dieren, de planten, de schepping. Als onderkoning, inderdaad. Rot op met je geld. Ik ben hier op mijn plek met God. Want Hij is bij ons. Hij doet er toe. Als ik mijn leven voor Hem openzet, concreet, dan gaat Hij in mijn hele leven doordringen.

Hoe zou het zijn afgelopen met Haggai? We weten het niet. Het vermoeden is dat hij al een oude man was, **[13]** toen hij in 522 voor Christus zijn profetie doorgaf. Want zeven jaar later, in 515, was hij er niet bij, toen de tempel af was en werd heropend. **[14]** Over Jozua horen we nog wat meer bij de profeet Zacharia. Daar horen we hoe hij, Jozua, niet alleen in zijn naam maar ook in zijn rol behoorlijk wat mag laten zien van de plannen waar God mee bezig was. Van Zerubbabel daarentegen horen we zoveel niet meer. Behalve dat zijn naam weer opduikt in de stamboom van de Here Jezus. Over Gods lange termijn plannen gesproken.

Inderdaad, over Gods lange termijn plannen gesproken... Die koning Darius, koning van Perzië, met hem is het beroerd afgelopen. Het lukt hem om zijn wereldrijk te consolideren, totdat hij in 490 de slag bij Marathon verliest van de Grieken. **[15]** En achteraf zie je God aan het schaken. De tijd van de Perzen, überhaupt van de machten in het Oosten is voorbij. In 480 verslaan 300 man van Sparta het miljoenenleger van Xerxes, de zoon van Darius. Inderdaad, van die film, Three Hundred. Maar ook de Grieken raken hun macht kwijt in de eeuwen daarna. **[16]** Rome is de nieuwe macht met een keizer die wel een god moet zijn, zo sterk is hij. **[17]**

En precies op dat moment wordt er in Bethlehem een kindje geboren. **[18]**
Betoverachterkleinkind van Zerubbabel, zoon van David, zoon van Adam, de ene, de koning die

onder de onderkoningen gaat staan om Gods grootste plan te verwezenlijken: dat Hij weer God met ons zou zijn. Want je bent de Heer van de hemelse machten of je bent dat niet. Zijn moeder en zijn vader moesten Hem Jozua noemen, want Jahwe redt. **[19]** En Haggai in de hemel danst zich de benen uit zijn lijf, want het is feest, feest, feest. **[20]**

Ik begrijp heel goed hoe God zomaar achter de drukte van je dagelijks leven verdwijnt. Geloof me, we hebben er allemaal ervaring mee. Ik begrijp heel goed dat je de tijd niet mee hebt, want daarbuiten, daar doet God er niet toe. Althans, zo lijkt het. Maar Hij doet er wel toe. En Hij wil bij jou zijn. Schrik niet als Hij je soms wakker schudt. Of schrik wel, maar dan wakker. En neem je plek weer in naast Hem. Begin er dan mee in je eigen keuzes eerst met God rekening te houden, heel concreet, jouw tempelherbouw. Je zult merken dat Hij dan door gaat dringen in al je keuzes. En, jongen, wat ben je dan rijk.

Amen.